СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Філософія в сучасному світі: напрями, тенденції, перспективи»

Ступінь освіти	Доктор філософії
Освітня програма	Філософія
Тривалість викладання лекції:	1,2,3,4 чверті 2 години
Мова викладання	Українська
Кількість кредитів ЄКТС	6 (180 годин)

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=5168

Кафедра, що викладає	Філософії і педагогіки

Викладач:
Шабанова Юлія Олександрівна
Завідувачка кафедри філософії і педагогіки,
Доктор філософських наук, професор

E-mail: Shabanova.Yu.O@nmu.one

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти. ауд. 1/117

лекції проводяться відповідно розкладу.

1. Анотація до курсу

Філософія в сучасному світі: напрями, тенденції, перспективи – обов'язкова дисципліна навчального плану підготовки докторів філософії за освітньо-науковою програмою «Філософія». У межах дисципліни формується усвідомлений погляд на сучасний стан філософії шляхом заглибленого аналізу основних напрямів та тенденцій європейського філософського простору. У межах контенту дисципліни формуються дослідницькі компетентності науковця на основі світоглядних тенденцій сучасної філософії та моделювання перспектив розвитку об'єкту власного дослідження.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – формування у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти усвідомленого розуміння специфіки, змісту та стану розвитку сучасної філософії в контексті європейського історико-філософського досвіду

Завдання курсу:

- Сформувати цілісне уявлення щодо стану та напрямків сучасної філософії в контексті історико-філософської континуальності;
- Визначати сенс класичної, некласичної та постнекласичної філософської парадигмальності в їх еволюційному становленні;
- Сформувати високий рівень дослідницької компетентності на основі базових принципів, ознак та інструментарію філософської методології;
- Визначати перспективи розвитку сучасної філософії в контексті власної дослідницької проблематики.

3. Дисциплінарні результати навчання

Встановлювати основні напрями і тенденції у сучасній філософії та винаходити перспективи для її подальшого розвитку.

Розвивати провідні концепти, дискурси сучасної світової філософії та модифікувати (пристосовувати) їх до власного дослідження.

Структурувати наскрізну проблематику сучасної світової філософії.

Аргументувати власну позицію, використовуючи тенденції та перспективи сучасної філософії.

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ
1. Сучасні запити буття філософії
1.1. Онто-метафізичні обрії філософії 1.2. Гносеологія та епістемологія в сучасних запитах 1.3. Етико-аксіологічні аспекти сучасної філософії
2. Світоглядні виміри філософських парадигм 2.1. Класична філософія: онто-гносеологічний вимір 2.2. Філософія некласичного періоду: риси, проблеми, характеристика **2.3.** Філософія постнекласичного періоду: тематика, проблематики, загальні риси

3. Смислові домінанти європейської філософії некласичного періоду

3.1 Становлення некласичної філософської парадигми

3.2 Філософія романтизму як джерело формування некласичної філософської парадигми.

3.3 Артур Шопенгауер як засновник некласичного філософування: волюнтаризм. Ірраціоналізм, песимізм, етика ненасильства, естетична концепція

3.4 "Філософія життя": Фрідріх Ніцше: Ірраціоналізм і антисциєнтизм. Міфологічність і релятивність. Неминучість критики та переоцінки цінностей; Академічна філософія життя В. Дільтея та Г.Зіммеля, Анрі Бергсон і Освальд Шпенглер, А.Тойнбі. Раціовіталізм Ортеги-і-Гассета.

3.5 Психоаналітична парадигма в філософії 19 – 20 століття. Психоаналіз З. Фройда. Розвиток психоаналізу: А. Адлер и К Юнг, Е.Фромм, К. Граве, Г. Айзенк, М. Кляйн, Ж.Лакан, Л.Бінсвангер, Л. Виготський

3.6 Феноменологія. Е.Гуссерль засновник феноменології. Основні поняття та проблематика феноменології. Микола Гартман: від неокритицизму до феноменології. Рудольф Отто та досвід «суцільно іншого». Едіт Штайн феноменологічний досвід емпатії.

3.7 Філософська герменевтика

Герменевтичні пошуки Г.Г Гадамер В. Гумбольда. Л. Ранке. В. Ділтея. М. Гайдеггера. Герменевтика як метод гуманітарних наук і як вчення про буття. Різновиди «герменевтики» – П. Рікер, Е. Бетті, К. Апель, Е. Корет, Ю. Габермас.

3.8 Філософія екзистенціалізму: Релігійний (С. К'єркегор, Г. Марсель, К. Ясперс, Н. Бердяєв, Л. Шестов, М. Бубер), і "атеїстичний" варіанти філософії існування. "атеїстичні" екзистенціалісти (А. Камю, Ж.-П.Сартр, С.де Бовуар). Фундаментальна онтологія Мартіна Гайдеґґера; Філософія Карла Ясперса та Макса Вебера.

3.9 Філософія марксизму. Неомарксизм: франкфуртська школа: фрейдо-марксизм, аналітичний марксизм, структурний марксизм Луї Альтюсера

3.10 Філософія неотомізму. Від томізму до неотомізму.

Філософія Жака Марітена. "Методичний реалізм" Етьєна Жільсона. Неотомізм після II Ватиканського Собору. Неотомізму другої половини XX століття: (Корет, Ранер, де Фріз).

3.11Популяризація католицької доктрини та теярдизм

4. Філософія постнекласичного періоду

4.1. Зміна філософської парадгмальності: Модерн-Постмодерн. Плюралізм постмодерної філософії.

4.2. Ю. Хабермас Концепція «незавершенного модерну». Теорії комунікативної дії Ю.Хабермаса, Дж.Остіна, Дж. Сьорля.

4.3 Постмодерністські теорії М. Фуко, Ж.Дерріда деконструкція.

4.4. Постмодерністські теорії Р. Барт, У. Еко та нове середньовіччя

4.5 Постмодерністські теорії Ж.-Ф. Ліотар, Ж.Бодрійяр (симуляція и симулякри)

4.6 Пост-соціологія пост-суспільства. Трансформація об'єкту соціології в постмодерне

4.7 Інформаційні технології в добу постмодерну.

Теорія "влади ідентичності" М.Кастельса. Комунікація, політика й інформаційне суспільство Ф.Уебстера, . Медіа та симуляція реальності. Ідентичність і комеморативні політики Р.Брубейкера.

4.8 Етика відповідальності в науково-технічну добу в філософії Г.Йонаса, К.-О.Апеля. Етичні проблеми постмодерного еротизму. Гендерні й ЛГБТ- проблеми.

5. Метамодерн як «структура почуттів» нової світоглядної парадигми 5.1 Світоглядні пошуки постпостмодерну 5.2 Метаксіс метамодерну (між Модерном та Постмодерном) 5.3. Осцилятивна природа метамодерну 5.4. Неоромантичний поворот в метамодерному просторі 5.5 Атопічний метаксіс метамодерну

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Мультимедійне обладнання.
Дистанційна платформа Moodle.
Office 365 (застосунок Teams)

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова	Інституційна
90…100	відмінно / Excellent
74…89	добре / Good
60…73	задовільно / Satisfactory
0…59	незадовільно / Fail

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного опитування та самостійної роботи складає не менше 60 балів.
Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		Разом
	При своєчасному складанні	При несвоєчасному складанні	
30	70	30	100

Підсумкове оцінювання (якщо студент набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Диференційований залік відбувається у письмовій формі, складається з 20 тестових запитань, 1 відкритого запитання. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 4 бали. Правильна відповідь на відкрите запитання оцінюється у 20 балів. Відкриті запитання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями. Максимальна кількість балів за диференційований залік: 100

6.3 Критерії оцінювання теоретичної частини (разом 30 балів).

Теоретична частина оцінюється за результатами опитування, яке містить 3 питання, кожне з яких оцінюється 10 балів

У разі використання технології дистанційної освіти усне опитування за темами контрольної роботи може проводиться усно з використанням інструментів Office 365 та Zoom.

Правильна відповідь **кожного питання** оцінюється 10 балами, а саме:

- **9-10 балів** – відповідь правильна, точна;
- **7-8 балів** – відповідь правильна, складає 80%;
- **5-6 балів** – відповідь не повна, складає 50%;
- **4-2 бали** – відповідь складає 20-40%;
- **1 бал** – відповідь неправильна повністю;
- **0 балів –** відповіді немає.

6.4 Критерії оцінювання практичної частини (разом 70 балів)

Практична робота передбачає виконання індивідуального завдання (1 завдання) та опанування тем практичних занять (6 тем). Правильна відповідь, або виконане індивідуальне завдання оцінюється максимально 10 балів за означеним вище критерієм. В індивідуальній роботі передбачено оцінювання елементів дослідницьких підходів (аналізу, синтезу, логічної аргументації, узагальнення, реферування та анотування першоджерел тощо).

Індивідуальні завдання оцінюються експертно, спираючись на компетентністні характеристики, визначені НРК для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

7.Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Політика щодо академічної доброчесності регламентується "Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". http://surl.li/alvis

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація) робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач зобов’язаний у такому випадку видати інше індивідуальне завдання.

7.2.Комунікаційна політика

Усі письмові запитання до викладача щодо навчальної дисципліни можуть надсилатися на персональну корпоративну електронну пошту, на платформу Teams та на Viber викладача.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які надано викладачеві для перевірки із порушенням термінів, оцінюються нижчими балами. Перескладання відбувається із дозволу декана у разі поважної причини (наприклад, хвороба).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням, він має право опротестувати виставлену оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти відвідування занять є обов'язковим. Причиною невідвідування занять є хвороба, участь в університетських заходах, навчання за індивідуальним графіком та академічна мобільність, що задокументовано. Про причину відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача особисто або через старосту та самостійно надолужити пропущений матеріал. У разі міжнародної мобільності навчання може відбуватись в он-лайн режимі.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Hay, C. Philosophy and Its History: Issues in Philosophical Historiography. Albany: State University of New York Press, 2017.
2. Hetherington, S. Philosophy of mind: A contemporary introduction (3rd ed., Routledge contemporary introductions to philosophy). New York: Routledge., 2019.
3. Lycan, W. Prolegomena to Any Future Materialism: The Outcome of Contemporary French Philosophy. Volume one, The outcome of contemporary French philosophy (Diaeresis). Evanston, Illinois: Northwestern University Press., 2018.
4. Rosenberg, A., & Mcintyre, L Philosophy of Social Science: A Contemporary Introduction. Routledge, 2020).
5. Ungureanu, C. Philosophy of Science: A Contemporary Introduction (4th ed., Vol. 1). Routledge - 2017.
6. Баумейстер А. Вступ до філософських студій, або Інтелектуальні подорожі до країни філософії : науковий посібник, - Киев: Мала академія Наук України, 2017. — 238 с.
7. Вступ до континентальної філософії / Пер. с англ. В. Менжуліна – Київ: Стилос, 2016.
8. Європейський словник філософій. В 5-ти томах.– К.: Дух і Літера, 2020-2021 р.р.
9. Петрушенко В.Л. Філософія. Вступ до курсу. Історія світової та української філософії.
10. Петрушенко В.Л. Філософська пропедевтика (Декілька етюдів про філософію): Посібник для самостійної роботи. – Львів, «Новий Світ-2000», 2021. - 236 с
11. Сучасна філософія : конспект лекцій / укладач Т. О. Козинцева. – Суми : Сумський державний університет, 2021. – 73 с.
12. Сучасна філософія : основні розділи, проблеми, ідеї / А.І. Бойко, І.П.Гудима, О.В.Кулєшов, В.С. Даценко, О.М. Кожем'якіна. Черкаси : ФОП Гордієнко, 2017. 156 с.
13. Філософія дії: монографія / Лой, А. М., Бойченко, М. І., Лактіонова, А. В. та ін. - Київ: ВПЦ «Київський університет», 2016.
14. Фундаментальні проблеми сучасної філософії. – Л.: Львівська політехніка, 2019. – 596 с.
15. Хамітов Н. Гармаш Л. Крилова С. Історія філософії.– К.:ЦУЛ, 2019 р.– 396 с.

Додаткова література

1. Громов В.Є., Тарасова Н.Ю. Історія філософії в питаннях і відповідях. Навчальний посібник. Дн-ск: НГУ, 2016.
2. Єрмоленко, А.М. Комунікативна практична філософія: Підручник. Київ: Лібра, 2010. Кебуладзе, В. І. Соціальна етика та екологія. Гідність людини – шанування природи. Монографія. Київ: Лібра, 2011)
3. Єрмоленко, А.М. Філософія сьогодні. - Київ: Альтерпрес, 2003.
4. Історія філософії : Підруч. для вищ. шк. / В. Г. Кремень, В. С. Афанасенко, В. І. Волович та ін. 2-е вид., переробл. та доповн. Х. : Прапор, 2003.
5. Історія філософії : Підруч. для студ. вищ. закл. освіти / А. К. Бичко, І. В. Бичко, В. Г. Табачковський. К. : Либідь, 2001.
6. Історія філософії : підручник / В. І. Ярошовець, О. В. Алєксандрова, Г. Є. Аляєв та ін.; за ред. В. І. Ярошовця. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010.
7. Історія філософії. Словник / за заг. ред. В. І. Ярошовця. 2-ге вид., перероб. К.: Знання України, 2012.
8. Історія філософії: Підручник. У 2-х т. / В. І. Ярошовець, О. В. Алєксандрова, Г. Є. Аляєв. За ред. В. І. Ярошовця. Т. І. К.: ВПЦ „Київський університет‖, 2007. С. 123–228.
9. Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти III—IV рівнів акредитації. 3-тє видання, перероб. і доповн. Львів: Магнолія плюс, 2005.
10. Слотердайк П. Критика цинічного розуму. Київ : Тандем, 2002. 544 с.
11. Татаркевич В. Історія філософії. / В двух томах. – Львів: Свічадо, 1999.
12. Філософія : навч. посіб. В двох частинах . Історія світової філософії / [В. Л. Петрушенко та ін.]. Л., 2013.
13. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник / В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. К.: Книга, 2005
14. Філософія: навч. посіб. і [Л. В. Губерський та ін.] ; за ред. д-ра філос. наук, проф. І. Ф. Надольного. - 8-е вид., стер. - К. : Вікар, 2013. - 456 с. - (Серія "Вища освіта XXI століття").
15. Фуко М. Наглядати й карати. Народження в’язниці. Київ : Комубук, 2020. 425 с.
16. Шабанова Ю.О., Яременко І.А., Тарасова Н.Ю. Історія філософії: сучасні комунікативні вчення. Навч. посібник. Дн., НГУ, 2012.